

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

č.57

Bratislava 2015

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Bratislava 2015

ISSN 1335-0528

OBSAH

	Strana
NORMATÍVNA ČASŤ	
Rozhodnutie ÚGKK SR o zriadení Názvoslovnej komisie.....	5
Rokovací poriadok Názvoslovnej komisie.....	12
Informácia o vydaní Smernice na štandardizáciu geografických názvov.....	12
INFORMATÍVNA ČASŤ	
Medzinárodné aktivity.....	13
21. zasadnutie lingvisticko-geografickej regionálnej skupiny.....	13
Program rokovania.....	13
Národné správy.....	14
Špeciálne prezentácie.....	19

NORMATÍVNA ČASŤ

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Rozhodnutie

predsedníčky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. RP_ÚGKK SR_8/2015 zo dňa 7. mája 2015 o zriadení Názvoslovnej komisie

V súlade s čl. 3 písm. j) a čl. 7 ods. 3 štatútu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 363 z 13. mája 2009 na zabezpečenie úloh súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov a v súlade s § 18 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 300/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a smernicou na štandardizáciu geografických názvov¹⁾ ustanovujem:

Čl. I

Zriaďuje sa Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „názvoslovná komisia“) ako poradný orgán predsedníčky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky pri posudzovaní návrhov názvov geografických objektov na štandardizáciu a uplatňovaní ustanovení zákona a vyhlášky týkajúcich sa štandardizácie geografických názvov.

Čl. II

Úlohy názvoslovnej komisie

Úlohou názvoslovnej komisie je

- a) prerokúvať a odporučiť ÚGKK SR zásady pomenúvania jednotlivých kategórií geografických objektov,
- b) prerokúvať a odporučiť ÚGKK SR na štandardizáciu názvy nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných geografických objektov z územia Slovenskej republiky, ktoré sú obsahom základnej bázy údajov pre geografický informačný systém v súlade s pravidlami slovenského pravopisu a medzinárodnými odporúčaniami v oblasti štandardizácie geografických názvov,
- c) prerokúvať a odporučiť ÚGKK SR na štandardizáciu slovenské vžitú názvy nesídelných geografických objektov a sídelných geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky a názvy mimozemských objektov v súlade s pravidlami

¹⁾ Smernica na štandardizáciu geografických názvov 84.11.13.31.71.00-15 zo dňa 7. mája 2015, č. SM_ÚGKK SR_7/2015.

slovenského pravopisu a medzinárodnými odporúčaniami v oblasti štandardizácie geografických názvov,

- d) navrhovať spôsob prepisu názvov geografických objektov z krajín používajúcich iný než latinkový systém písma do latinky podľa zásad medzinárodnej štandardizácie a na základe odporúčania Organizácie spojených národov,
- e) pripomienkovať a navrhovať znenie právnych predpisov, technických predpisov, koncepcií, odborných termínov a iných materiálov súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov na žiadosť ÚGKK SR.

Čl. III

Zloženie názvoslovnej komisie

1. Názvoslovná komisia je zložená zo zástupcov rezortu ÚGKK SR, Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, ďalších ministerstiev alebo ostatných ústredných orgánov štátnej správy, odborných a vedeckých inštitúcií a vysokých škôl (ďalej len „vybrané subjekty“).
2. Počet členov názvoslovnej komisie určuje predsedníčka ÚGKK SR.
3. Predsedom názvoslovnej komisie je spravidla zástupca Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied.
4. Podpredsedom názvoslovnej komisie je zamestnanec ÚGKK SR.
5. Tajomníkom názvoslovnej komisie je zamestnanec Geodetického a kartografického ústavu Bratislava.
6. Predsedu, podpredsedu, tajomníka názvoslovnej komisie a ostatných členov názvoslovnej komisie vymenúva a odvoláva predsedníčka ÚGKK SR.
7. Členov názvoslovnej komisie, ktorí zastupujú mimorezortné orgány a organizácie, vymenúva predsedníčka ÚGKK SR na základe návrhu vybraného subjektu.
8. Členstvo v názvoslovnej komisii je nezastupiteľné.

Čl. IV

Predseda názvoslovnej komisie

Predseda názvoslovnej komisie najmä

- a) riadi činnosť názvoslovnej komisie,
- b) vedie a usmerňuje rokovania názvoslovnej komisie,
- c) vedie a usmerňuje rokovania odborných sekcií názvoslovnej komisie,
- d) vedie a usmerňuje rokovania mimoriadnych pracovných skupín názvoslovnej komisie,

- e) aktívne sa zúčastňuje na činnostiach názvoslovnej komisie.

Čl. V

Podpredseda názvoslovnej komisie

Podpredseda názvoslovnej komisie najmä

- a) metodicky riadi činnosť sekretariátu názvoslovnej komisie,
- b) spolupracuje na tvorbe a na pripomienkovaní právnych predpisov týkajúcich sa štandardizácie geografických názvov a ich používania,
- c) podáva odborné stanoviská, odborné informácie a vysvetlenia súvisiace so štandardizáciou geografických názvov,
- d) pripravuje periodické publikácie „Názvoslovné informácie“ a zabezpečuje ich vydanie.

Čl. VI

Sekretariát názvoslovnej komisie

1. Sekretariát názvoslovnej komisie je výkonným orgánom názvoslovnej komisie.
2. Sekretariát názvoslovnej komisie vykonáva odborné, technické a administratívne práce súvisiace so štandardizáciou geografických názvov.
3. Sekretariát názvoslovnej komisie je zložený zo zamestnancov Geodetického a kartografického ústavu Bratislava, ktorí sú zároveň členmi názvoslovnej komisie.
4. Sekretariát názvoslovnej komisie riadi a za jeho činnosť zodpovedá tajomník názvoslovnej komisie.
5. Sekretariát názvoslovnej komisie najmä
 - a) overuje vecnú a jazykovú správnosť geografických názvov určených na štandardizáciu,
 - b) pripravuje zoznamy geografických názvov na rokovanie názvoslovnej komisie,
 - c) vyhotovuje zápisnice z rokovaní názvoslovnej komisie,
 - d) navrhuje činnosti, ktoré sa premietnu do ročných plánov činnosti sekretariátu názvoslovnej komisie,
 - e) navrhuje znenie koncepcie pre oblasť štandardizácie geografických názvov na päťročné obdobie,
 - f) navrhuje znenie priebežného vyhodnotenia koncepcie pre oblasť štandardizácie geografických názvov k polovici päťročného obdobia a navrhuje znenie vyhodnotenia

celého päťročného obdobia,

- g) spolupracuje s podpredsedom názvoslovnej komisie na formulácii ustanovení návrhov právnych predpisov, ktoré súvisia so štandardizáciou geografických názvov,
- h) navrhuje premietnutie záverov medzinárodných odporúčaní do návrhov právnych predpisov upravujúcich oblasť štandardizácie geografických názvov,
- i) spolupracuje s podpredsedom názvoslovnej komisie pri pripomienkovaní materiálov súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov,
- j) spolupracuje s podpredsedom názvoslovnej komisie na formulácii odborných stanovísk a pri podávaní odborných informácií a vysvetlení súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov,
- k) spolupracuje s príslušnými orgánmi a organizáciami na riešení konkrétnych názvoslovných problémov,
- l) spravuje a aktualizuje vrstvu geografické názvy, ktorá je súčasťou základnej bázy údajov pre geografický informačný systém,
- m) dokumentuje rozhodnutia o štandardizácii geografických názvov a ďalšie dokumenty súvisiace s procesom štandardizácie geografických názvov,
- n) dokumentuje štandardizované geografické názvy v základnej báze údajov pre geografický informačný systém,
- o) poskytuje informácie súvisiace so štandardizáciou geografických názvov,
- p) metodicky usmerňuje činnosť názvoslovných zborov okresných úradov,
- r) zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v oblasti štandardizácie geografických názvov,
- s) pripravuje na prerokovanie neperiodické publikácie „Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky“ a zabezpečuje ich vydávanie.

Čl. VII

Plánovanie a riadenie činnosti

1. Sekretariát názvoslovnej komisie pracuje podľa Plánu činnosti sekretariátu Názvoslovnej komisie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „plán činnosti“) na príslušný kalendárny rok. Tento plán činnosti je súčasťou Kontraktu o realizácii geodetických, kartografických a katastrálnych služieb a o plnení edičného plánu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky uzatvoreného medzi Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „ÚGKK SR“) a Geodetickým a kartografickým ústavom Bratislava na príslušný kalendárny rok.

2. Vyhodnotenie plnenia plánu činnosti je súčasťou vyhodnotenia Kontraktu o realizácii geodetických, kartografických a katastrálnych služieb a o plnení edičného plánu ÚGKK SR.

3. Plán činnosti na príslušný kalendárny rok vychádza z Koncepcie rozvoja štandardizácie geografického názvoslovia v Slovenskej republike, v ktorej sa plánujú strednodobé úlohy a zámery v päťročných cykloch.

Čl. VIII

Odborné sekcie názvoslovnej komisie a mimoriadne pracovné skupiny názvoslovnej komisie

1. Činnosť názvoslovnej komisie je rozdelená do dvoch odborných sekcií
 - a) 1. odborná sekcia názvoslovnej komisie sa zaoberá názvami geografických objektov z územia Slovenskej republiky,
 - b) 2. odborná sekcia názvoslovnej komisie sa zaoberá názvami geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky, spôsobom prepisu názvov geografických objektov z krajín používajúcich iný než latinkový systém písma do latinky a názvami mimozemských objektov.
2. Vedúcich odborných sekcií názvoslovnej komisie po prerokovaní s členmi názvoslovnej komisie ustanoví do funkcie predseda názvoslovnej komisie.
3. Členmi odborných sekcií názvoslovnej komisie sú členovia názvoslovnej komisie podľa svojho odborného zamerania. Členovia názvoslovnej komisie môžu byť členmi oboch odborných sekcií.
4. Na riešenie čiastkových problémov alebo špecifických úloh sa môže z podnetu predsedu, podpredsedu alebo tajomníka názvoslovnej komisie vytvoriť mimoriadna pracovná skupina názvoslovnej komisie, ktorá po vyriešení úlohy zaniká.

Čl. IX

Finančné zabezpečenie činnosti názvoslovnej komisie

1. Funkcia predsedu, podpredsedu, tajomníka a ostatných členov názvoslovnej komisie je čestná a za jej výkon neprislúcha odmena.
2. Náklady spojené s účasťou členov na rokovaníach názvoslovnej komisie uhrádza vybraný subjekt.
3. Náklady spojené s činnosťou názvoslovnej komisie, odborných sekcií názvoslovnej komisie a mimoriadnych pracovných skupín názvoslovnej komisie sú hradené z prostriedkov ÚGKK SR.
4. Činnosť sekretariátu názvoslovnej komisie je upravená v Kontrakte o realizácii geodetických, kartografických a katastrálnych služieb a plnení edičného plánu ÚGKK SR medzi ÚGKK SR a Geodetickým a kartografickým ústavom Bratislava, ktorý sa uzatvára na každý kalendárny rok.
5. V odôvodnených prípadoch môže ÚGKK SR požiadať o stanovisko experta v oblasti, ktorej sa problematika dotýka. Tieto práce sú upravené a hradené na základe písomne uzatvorenej zmluvy medzi ÚGKK SR a expertom.

Čl. X

Podrobnosti o spôsobe, organizácii a priebehu rokovania názvoslovnej komisie upraví Rokovací poriadok názvoslovnej komisie, ktorý tvorí prílohu tohto rozhodnutia.

Čl. XI

Prechodné ustanovenie

Menovacie dekréty členov názvoslovnej komisie vydané pred účinnosťou tohto rozhodnutia zostávajú v platnosti.

Čl. XII

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa Rozhodnutie predsedu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. P-3902/1996 zo dňa 18.11.1996 o zriadení Názvoslovnej komisie.

Čl. XIII

Účinnosť

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť 1. decembra 2015.

Ing. Mária Frindrichová
predsedníčka

ROKOVACÍ PORIADOK NÁZVOSLOVNEJ KOMISIE

Čl. I

Rokovanie názvoslovnej komisie

1) Rokovania názvoslovnej komisie sa konajú podľa potreby, najmenej raz za rok. Názvoslovnú komisiu zvoláva jej predseda. Rokovanie názvoslovnej komisie riadi predseda názvoslovnej komisie.

2) Ak sa rokovania názvoslovnej komisie nemôže zúčastniť predseda názvoslovnej komisie, rokovanie názvoslovnej komisie riadi podpredseda názvoslovnej komisie.

3) Ak sa rokovania názvoslovnej komisie nemôže zúčastniť iný člen názvoslovnej komisie, zašle tajomníkovi názvoslovnej komisie písomné ospravedlnenie. Názvoslovná komisia je uznášaniaschopná, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov.

4) Názvoslovná komisia rozhoduje uznesením.

5) Uznesenie názvoslovnej komisie je platné, ak za jeho prijatie hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných členov názvoslovnej komisie. V prípade rovnosti hlasov rozhoduje o výsledku hlasovania osoba, ktorá riadi rokovanie názvoslovnej komisie.

6) Členovia názvoslovnej komisie sa na rokovaní názvoslovnej komisie vyjadrujú k prerokúvaným návrhom na štandardizovanie geografických názvov, podávajú návrhy na prerokúvanie otázok týkajúcich sa štandardizácie geografických názvov a posudzujú návrhy na štandardizovanie geografických názvov.

7) O rokovaní názvoslovnej komisie vyhotovuje tajomník názvoslovnej komisie zápisnicu, v ktorej uvedie zúčastnených členov názvoslovnej komisie, priebeh rokovania názvoslovnej komisie a prijaté uznesenia k názvom navrhovaným na štandardizáciu a k návrhom na riešenie prerokúvaných otázok súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov.

Čl. II

Rokovanie odborných sekcií názvoslovnej komisie

1. Odborné sekcie názvoslovnej komisie rokujú podľa potreby. Rokovanie odbornej sekcie názvoslovnej komisie zvoláva jej vedúci. Na rokovaní odbornej sekcie sa zúčastňujú členovia názvoslovnej komisie, ktorí sú zároveň členmi príslušnej odbornej sekcie názvoslovnej komisie, prípadne ďalší prizvaní odborníci.

2. Na riešenie úloh si odborné sekcie názvoslovnej komisie môžu vyžiadať odborný posudok od experta v oblasti, ktorej sa problematika dotýka.

3. O rokovaní odbornej sekcie názvoslovnej komisie vyhotovuje tajomník názvoslovnej

komisie zápisnicu, v ktorej uvedie zúčastnených členov odbornej sekcie, priebeh rokovania a prijaté uznesenia k názvom navrhovaným na štandardizáciu alebo k návrhom na riešenie prerokovaných otázok súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov.

4. Odborné sekcie rozhodujú uznesením.

5. Na základe prijatých uznesení odborných sekcií vyhotoví sekretariát názvoslovnej komisie návrh názvov na štandardizáciu a postúpi ho ÚGKK SR na ďalšie konanie.

Čl. III

Rokovanie mimoriadnych pracovných skupín názvoslovnej komisie

1. Na riešenie špecifických úloh, pri ktorých nie je potrebná účasť všetkých členov názvoslovnej komisie, môže tajomník názvoslovnej komisie zvolať rokovanie mimoriadnej pracovnej skupiny názvoslovnej komisie. Splnením úlohy sa existencia mimoriadnej pracovnej skupiny názvoslovnej komisie končí.

2. O rokovaní mimoriadnej pracovnej skupiny názvoslovnej komisie vyhotovuje tajomník názvoslovnej komisie zápisnicu, v ktorej uvedie zúčastnených členov mimoriadnej pracovnej skupiny, priebeh rokovania a prijaté uznesenia k názvom navrhovaným na štandardizáciu alebo k návrhom na riešenie prerokovaných otázok súvisiacich so štandardizáciou geografických názvov.

3. Mimoriadna pracovná skupina rozhoduje uznesením.

4. Na základe prijatých uznesení mimoriadnej pracovnej skupiny vyhotoví sekretariát názvoslovnej komisie návrh názvov na štandardizáciu a postúpi ho ÚGKK SR na ďalšie konanie.

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky vydal Smernicu na štandardizáciu geografických názvov 84.11.13.31.71.00-15 zo dňa 7. mája 2015, č. SM_ÚGKK SR_7/2015. Smernicu schválila predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky Ing. Mária Frindrichová 20. 05. 2015, číslo SM_ÚGKK SR_7/2015.

Účelom smernice je ustanoviť kritériá členenia geografických názvov, postup pri štandardizácii geografických názvov, používaní a zverejňovaní štandardizovaných geografických názvov, rozsah štandardizácie geografických názvov, zásady pomenovania jednotlivých druhov geografických objektov na základe platnej legislatívy v súlade s medzinárodnými odporúčaniami a v súlade so slovenskou gramatikou a s pravidlami slovenského pravopisu.

Smernica je záväzná pre orgány miestnej štátnej správy na úseku geodézie, kartografie a katastra nehnuteľností, ktorými sú okresné úrady katastrálne odbory (ďalej len „OÚ KO“) a právnické osoby zriadené ÚGKK SR.

INFORMATÍVNA ČASŤ

21. zasadnutie lingvisticko-geografickej regionálnej skupiny Východná, stredná a juhovýchodná Európa

21. zasadnutie lingvisticko-geografickej regionálnej skupiny Východná, stredná a juhovýchodná Európa sa konalo v Ľubľane v priestoroch Slovinskej akadémie vied a umení 26. novembra 2015. Zúčastnilo sa ho 21 delegátov z 8 krajín (Česko, Chorvátsko, Maďarsko, Poľsko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Ukrajina). Zoznam účastníkov je dostupný na webovej stránke regionálnej skupiny <http://ecseed.zrc-sazu.si/Portals/22/21%20session/Participants.pdf>. Program zasadnutia bol zameraný na referovanie o činnosti v oblasti štandardizácie geografických názvov v jednotlivých krajinách. Na zasadnutí sa prerokovalo 13 dokumentov.

Program rokovania:

1. Registration (Registrácia)
2. Welcome addresses (Uvítanie)

National reports (Národné správy)

3. National report - Croatia (Národná správa Chorvátska)
4. National report - Czech Republic (Národná správa Českej republiky)
5. National report - Hungary (Národná správa Maďarska)
6. National report - Poland (Národná správa Poľska)
8. National report - Serbia (Národná správa Srbska)
9. National report - Slovakia (Národná správa Slovenska)
10. National report - Slovenia (Národná správa Slovinska)
11. National report - Ukraine (Národná správa Ukrajiny)

12. Discussion (Diskusia)

Special presentations (Špeciálne prezentácie)

14. Bogusław R. Zagórski: Difficult problems of transliteration and transcription in South-Eastern European toponomastic practice (Ťažkosti pri transliterácii a transkripcii v toponomastickej praxi juhovýchodnej Európy)
15. Gábor Mikešy, Gábor Gercsák: Does Google serve as a model of using place names? The Hungarian case (Slúži Google ako model používania geografických názvov?)
16. Jožica Škofič: Microtoponyms as important part of Slovenian cultural heritage (Mikrotoponymá ako významná časť slovinskeho kultúrneho dedičstva)
17. Drago Kladnik: The Gazetteer of Slovenian Exonyms (Slovník slovinských exoným)
18. Maciej Zych: The list of Polish geographical names of the world (Zoznam poľských geografických názvov sveta)
19. Dunja Brozović Rončević: Toponomastic publications of the Adriatic Onomastic Research Centre of the University of Zadar (Toponomastické publikácie Centra pre jadranský onomastický výskum Zadarskej univerzity)
20. Discussion (Diskusia)

Národné správy

Česko

Report of the Czech Republic (Správa Českej republiky)

Česko pokračovalo v štandardizácii názvov z územia Českej republiky a z území mimo Českej republiky. Na webovej stránke Českého úradu geodetického a katastrálního <http://www.cuzk.cz> sa pomocou aplikácie Názvy sveta aktualizujú zoznam názvov štátov a ich častí, názvy oceánov, morí, podmorských tvarov, morských prúdov, názvy z Antarktídy a Arktídy.

Český úrad spravuje informačné systémy ZABAGED a Geonames. Všetky informácie, mapy a vizualizované databázy sú dostupné prostredníctvom obchodného modulu a mapových služieb na webovej stránke <http://www.geoportal.cuzk.cz>.

Český úrad geodetický a katastrální vydal publikácie všeobecného charakteru Jazykové pravidlá na štandardizáciu geografických názvov na území Českej republiky a

Jazykové pravidlá na štandardizáciu geografických názvov mimo územia Českej republiky.

Česká republika je aktívnym členom rôznych medzinárodných projektov, okrem iného pracovnej skupiny pre exonymá UNGEGN, zúčastňuje sa pravidelných regionálnych stretnutí troch susediacich štátov: Českej republiky, Slovenskej republiky a Poľskej republiky.

Chorvátsko

Chorvátsko nepripravilo národnú správu.

Maďarsko

Report of Hungary 2012–2015 (Správa Maďarska 2012 – 2015)

V Maďarsku sa na základe nových zákonov, ktoré vylučujú pomenúvanie geografických objektov podľa zdiskreditovaných osôb, zmenili mnohé názvy ulíc, verejných priestranstiev a inštitúcií. R. 2014 bol zákonom ustanovený centrálny register adries v Maďarsku. Od januára 2013 bola vytvorená nová administratívna jednotka járás (okres), ktorá korešponduje s úrovňou LAU 1 klasifikácie EÚ. V prílohe dokumentu sú mapy nových okresov podľa žúp.

Maďarská komisia pre geografické názvy sa zaoberala premenúvaním názvov ulíc a verejných priestranstiev podľa nového zákona. Ďalej sa upravovali názvy regiónov mimo územia Maďarska tak, aby vyhovovali maďarskému spôsobu používania geografických názvov. Komisia pomenúvala a menila aj názvy častí obcí, názvy železničných staníc, názvy mostov, názvy chránených krajinných prvkov, názvy hydrologických zariadení, názvy prameňov a slúžila ako poradný orgán pri pomenúvaní inštitúcií.

Komisia zostavila odporúčania pre občanov na území Maďarska na používanie názvov obcí mimo územia Maďarska s významnou maďarskou menšinou, ktoré považujú za endonymá na základe miestnych zákonov. Odporúčania majú viac aspektov: vylúčenie homonym po administratívnych zmenách, zjednotenie pravopisu, zachovanie tradičných názvov. Tieto odporúčania pre územie Slovenska boli zostavené nezávisle od slovenskými zákonmi stanovených menšinových názvov. Ide napr. o:

Bodzianske Lúky ~ Bogyarét

Dedina Mládeže ~ Ifjúságfalva

Gemerská Ves ~ Gömörfalva

Gemerský Sad ~ Gömörliget

Hviezdoslavov ~ Vörösmajor
Hurbanova Ves ~ Szigetmajor
Sikenica ~ Pesztergenye
Vrbová nad Váhom ~ Vágfüzes
Boldog ~ Boldogfa (>< Pozsonyboldogfa)
Jelenec ~ Gimes (>< Ghymes)
Kapušianske Kľačany ~ Kaposkelecsény (>< Nyarádkelecsény)
Malé Kosihy ~ Kiskeszi (>< Ipolykiskeszi)
Velké Blahovo ~ Nagybony (>< Nemesabony)
Vozokany ~ Vezekény (>< Pozsonyvezekény)
Bardoňovo ~ Barsbaracska (>< Baracska)
Holiša ~ Ipolygalsa (>< Galsa)
Kalná nad Hronom ~ Nagykálna (>< Kálna)
Rudná ~ Rozsnyórudna (>< Rudna) 5
Svätuše ~ Bodrogszentes (>< Szentés)
Tupá ~ Kistompa (>< Tompa)
Vieska ~ Dunakisfalud (>< Kisfalud)
Zbrojníky ~ Kétfegyvernek (>< Fegyvernek)

Tento princíp sa použil aj pre názvy v Slovinsku.

Toponymický slovník Maďarska má viac mierkových verzií. V rámci stredných mierok obsahuje asi 79 000 záznamov z celého územia Maďarska. Terénne práce sa vykonávajú pre verziu veľkých mierok. Každé toponymum korešponduje s priestorovým vymedzením, ktoré je konzultované s miestnymi správami.

Poľsko

Report of Poland 2012-2015 (Správa Poľska 2012 – 2015)

Oficiálne geografické názvy objektov z územia Poľska boli na základe prijatých zákonov stanovené rôznymi spôsobmi podľa zoskupených typov objektov: názvy vojvodstiev; názvy krajov, názvy obcí a názvy národných parkov; názvy vidieckych administratívnych jednotiek, sídlisk, okresov, názvy ulíc a verejných priestranstiev; názvy lokalít a fyzickogeografických objektov; názvy prírodných rezervácií; názvy krajinných parkov; názvy areálov Natura 2000; názvy chránených krajinných areálov, prírodných pamiatok a ostatných chránených území.

Okrem oficiálnych názvov a štandardizovaných názvov boli stanovené: názvy fyzickogeografických objektov (ak objekt nemá oficiálny názov); doplnkové názvy lokalít a fyzickogeografických objektov v jazykoch menšín; doplnkové názvy ulíc, námestí, atď. v jazykoch menšín; názvy ostatných objektov ako sú budovy, železničné stanice, letiská, prístavné doky; poľské názvy geografických objektov mimo Poľska (exonymá).

V Poľsku sa zaoberajú štandardizáciou geografických názvov dve komisie:

Komisia pre názvy lokalít a fyzickogeografických objektov (<http://knmiof.mac.gov.pl>) podliehajúca ministrovi správy a digitalizácie, ktorá stanovuje názvy z poľského územia.

Komisia na štandardizáciu názvov mimo územia Poľskej republiky (<http://ksng.gugik.gov.pl/english/index.php>) podliehajúca hlavnému geodetovi Poľska, ktorá stanovuje názvy sveta.

Výsledky činnosti oboch komisií sú prezentované na webovej stránke:

http://ksng.gugik.gov.pl/nazwy_pol.php.

R. 2013 bol zverejnený v poľskom jazyku Zoznam oficiálnych názvov lokalít a ich častí na poľskom území. Zoznam obsahuje 103 225 oficiálnych názvov lokalít a ich častí, z toho 908 názvov miest, 43 051 názvov obcí, 6 708 názvov častí miest, 36 349 názvov častí obcí, 5 136 názvov ostatných sídel, 4 641 názvov samôt, a 6 432 ostatných sídelných názvov.

Názvy lokalít, fyzickogeografických objektov a ulíc v jazykoch menšín sa môžu používať ako doplnkové názvy popri názvoch určených v poľskom jazyku. Doplnkové názvy boli stanovené pre obce s viac ako 20 % menšinového obyvateľstva. Tieto názvy sa týkajú 1 211 lokalít a ich častí. Ide o názvy v jazykoch nemeckom, kašubskom, litovskom, bieloruskom, lemko. Úplný zoznam doplnkových názvov je dostupný na webovej stránke Komisie na štandardizáciu názvov mimo územia Poľskej republiky na adrese

http://ksng.gugik.gov.pl/english/files/list_of_minority_names.pdf.

Toponymický návod pre vydavateľov máp a iných vydavateľov z roku 2010 je dostupný na stránke <http://ksng.gugik.gov.pl/english/tgp.php>. Priebežne aktualizované informácie o administratívnom rozdelení Poľska sú dostupné na stránke http://ksng.gugik.gov.pl/english/mapa_adm.php.

Štandardizované exonymá nemajú normatívny charakter, ale sú len odporúčané. Zoznam exonym je v aktualizovanej podobe publikovaný na stránke http://ksng.gugik.gov.pl/nazwy_pol.php. R. 2013 bol publikovaný nový zoznam poľských exonym s názvom Urzędowy wykaz polskich nazw geograficznych świata (Oficiálny zoznam poľských geografických názvov sveta), ktorý obsahuje názvy 13 358 geografických objektov ležiacich mimo územia Poľska. Zoznam je rozdelený na 9 častí: sedem korešponduje s tradične určenými časťami sveta (Európa, Ázia, Afrika, Severná Amerika, Južná Amerika, Austrália a Oceánia, Antarktída), ôsmu časť tvoria podmorské objekty, deviatu časť tvorí register všetkých objektov. Zoznam je dostupný on-line na adrese http://ksng.gugik.gov.pl/english/wpngs_en.php.

Práce na Štátnom registri geografických názvov pokračujú v súčasnosti verifikáciou názvov. Register obsahuje asi 238 930 názvov, z toho 125 000 tvoria názvy lokalít a ich častí, 31 000 tvoria hydrografické názvy, 34 000 tvoria terénne názvy a 49 000 tvoria názvy iných objektov. V Štátnom registri geografických názvov sa nachádzajú tieto typy názvov: oficiálne názvy, štandardizované názvy, neštandardizované názvy. Oficiálne názvy budú zverejnené v národnom toponymickom slovníku. Celý register je zverejnený na oficiálnom poľskom geoportáli (www.geoportal.gov.pl). Do registra boli zahrnuté aj poľské exonymá.

Centrálny štatistický úrad spravuje bázu oficiálnych geografických názvov s názvom Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju, ktorý obsahuje pravidelne aktualizovaný zoznam jednotiek územného rozdelenia, špecifikáciu názvov lokalít (k. 1. 9. 2015 103 124) a špecifikáciu názvov ulíc (k 1. 9. 2015 254 885). Názvy sú dostupné na stránke štatistického úradu <http://www.stat.gov.pl/broker/access/index.jsps>.

Centrálny register chránených prírodných foriem (národné parky, prírodné rezervácie, krajinné parky, chránené krajinné parky, areály Natura 2000, prírodné pamiatky a iné chránené územia) je dostupný na stránke <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf>.

Slovensko

Report on the activities in the field of standardization of geographical names in the Slovak Republic (Správa o činnosti v oblasti štandardizácie geografických názvov v Slovenskej republike)

Názvoslovná komisia ÚGKK SR pracuje vo dvoch sekciách. 1. sekcia sa zaoberá názvami z územia Slovenskej republiky, 2. sekcia sa zaoberá názvami mimo územia Slovenskej

republiky. Štandardizácia geografických názvov je zabezpečená zákonom.

Štandardizované geografické názvy sú súčasťou ZBGIS. Informácie o štandardizovaných geografických názvoch sa poskytujú vo formátoch MS Excel, geodatabáza alebo shape.

Prítomní boli informovaní o prebiehajúcej realizácii projektu včleňovania názvov z katastra a z lesníckych máp do ZBGIS.

R. 2015 bola publikovaná Smernica na štandardizáciu geografických názvov, ktorá je zverejnená aj na webovej stránke ÚGKK SR, na ktorej je zverejnený aj výber zoznamov štandardizovaných geografických názvov <http://www.skgeodesy.sk/sk/ugkk/geodezia-kartografia/standardizacia-geografickeho-nazvoslovia/>.

Geografické názvy z celého územia Slovenskej republiky sú zverejnené na webovej stránke Geodetického a kartografického ústavu <http://www.geoportal.sk>.

ÚGKK SR pravidelne informuje verejnosť o činnosti v oblasti štandardizácie geografických názvov aj prostredníctvom periodika Názvoslovné informácie.

Slovin s k o

Report of Slovenia (Správa Slovinska)

Slovinská komisia na štandardizáciu geografických názvov usporiadala od r. 2011 34 zasadnutí (9 zasadnutí a 25 korešpondenčných zasadnutí). Prijalo sa množstvo rozhodnutí, najmä o názvoch ulíc a sídel.

Hlavnou úlohou komisie je príprava rozhodnutí o korektnosti a vhodnosti nových názvov a zmenených názvov ulíc a sídel v Slovinsku. Táto povinnosť je stanovená zákonom. Akceptované návrhy komisie sú záväzné pre obce.

Komisia akceptuje a zvažuje všetky rezolúcie prijaté UNGEGN na konferenciách OSN pre štandardizáciu geografických názvov.

Informácie o geografických názvoch a o činnosti komisie sú dostupné na webovej stránke http://www.gu.gov.si/en/delovnapodrocja_gu/projekti_gu/slovene_governmental_commission_for_the_standardisation_of_geographical_names/#c17314.

Slovinsko má asi 200 000 geografických názvov. Register geografických názvov je zatiaľ samostatnou databázou, ktorá nie je spojená s topografickou databázou. Geografické názvy sú spojené s topografickým objektom pomocou identifikátora.

Hlavným zdrojom údajov pre databázu geografických názvov sú topografické mapy v mierkach 1 : 5 000 až 1 : 1 000 000. Register geografických názvov obsahuje aj názvy v jazykoch menšín: talianskej a maďarskej menšiny, ktoré zatiaľ neboli štandardizované.

Krátky toponymický slovník geografických názvov Slovinska (Zgoščeni imenik zemljepisnih imen Slovenije) obsahuje slovinské geografické názvy v mierke 1 : 1 000 000. R. 2008 bol toponymický slovník doplnený o názvy z máp v mierke 1 : 200 000 a publikovaný. Väčšinu geografických názvov v Slovinskej republike (3 609) tvoria názvy sídel. Slovník ďalej obsahuje 325 oroným, 277 hydroným a 41 názvov regiónov alebo choroným. 20 názvov je nezaradených. Ide o názvy jaskýň a šacht.

Slovinsko je zapojené do medzinárodných projektov EuroGeoNames a European Location Framework (ELF).

Slovník toponymickej terminológie obsahuje slovinské preklady anglických termínov, slovinské synonymá, anglické termíny so synonymami a preklady definícií termínov s príkladmi.

Zoznam slovinských exonym v počte asi 5 000 obsahuje najčastejšie používané názvy zverejňované v slovinských atlasoch sveta a v ostatných publikáciách. Online verzia je dostupná na adrese <http://giam2.zrc-sazu.si/sites/default/files/9789612544126.pdf>.

Zoznam slovinských názvov štátov obsahuje podrobnú analýzu pomenúvania nezávislých štátov a nesamosprávnych území. Popri krátkych a úplných slovinských názvoch jednotlivých politických územných jednotiek, podobách názvov v genitíve, v lokáli a adjektívach krátkych názvov, krátkych a úplných domácich názvov transkribovaných do latinky (ak je k dispozícii) alebo anglických a francúzskych oficiálnych krátkych a úplných názvov jednotlivých územných politických komunít, zoznam tiež obsahuje kódové označenia, etymologické vysvetlenie názvov, poznámky, ak sú potrebné, alternatívne názvy, archaické názvy alebo prezývky a demonymá. Online verzia je dostupná na adrese <http://giam2.zrc-sazu.si/sites/default/files/9789612544546.pdf>.

S r b s k o

Report of Serbia (Správa Srbska)

V súčasnosti tvoria zmenenú Komisiu na štandardizáciu geografických názvov zástupcovia týchto vládnych inštitúcií:

Geodetická republiková autorita (prezident),

Ministerstvo obrany, Vojenský geografický inštitút (viceprezident),

Ministerstvo zahraničných vecí,

Ministerstvo výstavby, dopravy a infraštruktúry,

Ministerstvo verejnej správy a miestnych samospráv,

Vládny úrad Srbskej republiky pre Kosovo a Metohiju,

Vládny úrad Srbskej republiky pre ľudské a menšinové práva,

Štatistický úrad Srbskej republiky,

Geografický inštitút Jovana Cvijica Srbskej akadémie vied a umení,

Inštitút srbského jazyka Srbskej akadémie vied a umení.

Informácie o komisii, histórii a činnosti komisie sú zverejnené na webovej stránke

<http://www.ksgi.rgz.gov.rs/>.

Od r. 2011 sa komisia zaoberala zbieraním alfanumerických a audio údajov o geografických názvoch miest s viac než 100 000 obyvateľmi, vytvorením pravidiel a metód práce názvoslovnej komisie, vývojom databázy pre register geografických názvov, zbieraním geografických názvov. Celkový počet zozbieraných toponým činí 101 826.

Komisia pripravuje srbský toponymický návod, ktorý je spracovaný zatiaľ len v srbskej verzii.

U k r a j i n a

Information about activity on standardization of geographical names in Ukraine in 2012 – 2015 (Informácia o činnosti v oblasti štandardizácie geografických názvov na Ukrajine 2012 – 2015)

Ukrajinská štátna služba pre otázky geodézie, kartografie a katastra (Hosheokadastr)

vykonáva v súčasnosti funkciu koordinátora činností týkajúcich sa určovania, štandardizácie, správy, registrácie, používania a ochrany geografických názvov, zabezpečuje vytvorenie a správu registra geografických názvov, organizuje činnosť štátnych útvarov, ktoré sa zaoberajú pomenúvaním geografických objektov.

Regulačné dokumenty pre činnosti v oblasti štandardizácie geografických názvov sú dostupné na oficiálnej webovej stránke Hosheokadastra <http://land.gov.ua/>. Najnovšie ukrajinské zákony zakazujú pomenúvanie geografických objektov podľa mien a pseudonymov osôb, ktoré boli vodcami komunistického strany, vyšších úradov Sovietskeho zväzu, Ukrajiny, ostatných sovietskych republík ako aj spojených s činnosťou komunistického strany založenej sovietskou mocou.

Začiatkom r. 2015 sa začala reforma miestnych správ a územno-správneho rozdelenia, ktorá znamená aj zlučovanie susediacich obcí do jednej. Názvy nových komunít budú postupne štandardizované.

Štátny register geografických názvov z územia Ukrajiny v elektronickej podobe sa začal vytvárať od r. 2011 podľa administratívnych a územných jednotiek na báze topografickej mapy Ukrajiny v mierke 1 : 100 000. Doteraz obsahuje 58 759 podôb názvov administratívnych a územných jednotiek, fyzickogeografických a socioekonomických objektov Ukrajiny.

Predložené národné správy sú publikované na webovej stránke regionálnej skupiny <http://ecseed.zrc-sazu.si/Documents.aspx>.

Po prezentovaní národných správ koordinátor pripomenul, že slovinské vedenie regionálnej skupiny končí r. 2017. Vyzval zúčastnené štáty, aby prevzali vedenie regionálnej skupiny na roky 2017 – 2022. Ďalšie stretnutie regionálnej skupiny sa uskutoční r. 2017 v krajine, ktorá prevezme vedenie skupiny na ďalšie roky. V tejto súvislosti rezonovalo najmä meno Slovenska.

S vedením skupiny súvisí aj povinnosť prezentovať výsledky činnosti regionálnej skupiny na zasadnutí Skupiny expertov OSN pre geografické názvy a na konferencii OSN o štandardizácii geografických názvov.

Špeciálne prezentácie

Bogusław R. Zagórski: **Difficult historical problems of transliteration and transcription in South-Eastern European toponomastic practice** (Neľahké historické problémy transliterácie a transkripcie v toponomastickej praxi juhovýchodnej Európy)

Od 15. storočia do začiatku 20. storočia temer všetky krajiny, ktoré patria do juhovýchodnej Európy, boli dlhšie či kratšie pod nadvládou Osmanskej ríše. Najrozsiahlé hranice Osmanskej ríše v rôznych časových obdobiach zahŕňali územia týchto dnešných štátov:

Albánsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Grécko, Maďarsko, Kosovo, Macedónsko, Moldavsko, Čierna Hora, Rumunsko, Srbsko a malé územie Osmanskej ríše, ktoré zostalo v Európe do súčasnosti, východná Trácia, s hlavným mestom Istanbul. Osmanská ríša kontrolovala aj malé časti územia na južnom Slovensku, v južnom Slovinsku a na juhovýchodnej Ukrajine.

Tento región je spojený aj s ďalším geograficko-historicko-kultúrnym ponímaním. Najmä Balkán resp. Balkánsky polostrov. Toto ponímanie nahradilo až koncom 19. storočia opisný názov „Turecko Európy“.

Toponomastické aspekty kultúrneho pozadia tohto územia sú rozmanité. Tureckú toponymiu osmanských krajín zvýraznili najrozmanitejšie prvky lingvistického základu. Na tomto území sa objavilo množstvo toponomastických zmien. Toponomastické zmeny vyústili do vzájomných lingvistických vzťahov pri transkripčných a transliteračných procesoch v jednotlivých krajinách. Predovšetkým však, dominancia daného oficiálneho jazyka na území neznamena, že iné jazyky neboli v tom istom čase používané v mnohých oblastiach: v bežnom každodennom živote, v náboženských kruhoch, v oficiálnej správe na rozličných úrovniach.

Krajiny, regióny a provincie menili svojich pánov, a svoje obyvateľstvo. V konečnom dôsledku, toponymické vrstvy boli buď asimilované novými vlastníkami krajiny, alebo odstránené a nahradené úplne novými i názvami. Občas boli tieto metódy, jedna po druhej, úspešné. Napríklad osmanská toponymická vrstva v Bulharsku bola akceptovaná s prirodzenou zmenou systému písma z osmanského arabského na cyrilické, a iba neskôr, postupne boli turecké názvy nahradené bulharskými – buď obnovením historických názvov alebo jednoducho vytvorené nové použitím pôvodných bulharských lingvistických prvkov, aby sa zmenil kultúrny obraz krajiny.

Na ilustráciu dnešnej situácie posluží osobitná situácia srbochorvátsko-bosnianskeho jazyka, ktorý používa v súčasnosti dva písmové systémy: latinku a cyriliku. Arabské písmo prijaté od Osmanov na písanie bosnianskych textov má v súčasnosti len historickú hodnotu. Kód na prepájanie medzi latinkou a cyrilikou je jednoduchý a automatický.

Ak hovoríme o transkripcii a transliterácii, je to hlavne o latinizácii názvov z nelatinkových abecied do latinkovej abecedy. Nemali by sme prehliadať problémy štandardizovaných procesov transkripcie a transliterácie opačným smerom: z latinky do gréckej abecedy a cyriliky.

Gábor Mikesy, Gábor Gercsák: **Does Google serve as a model of using place names? The Hungarian case** (Služi Google ako model používania geografických názvov? Príklad Maďarska)

Členovia maďarskej komisie pre geografické názvy preskúmali názvy na maďarskom území, ktoré sú zverejnené na Google. Zistili rôzne typy chybného uvádzania názvov:

chýbajúca diakritika, historické názvy bez súčasných ekvivalentov, neupravené názvy (nevedecké názvy, ľudová etymológia), nesprávne pripojené exonymum, automatické preklady. Nakoniec sa zamýšľali nad otázkou, či vôbec existuje spolupráca medzi názvoslovnými autoritami a rôznymi mapovými servermi.

Jožica Škofic: **Microtoponyms as important part of Slovenian cultural heritage** (Mikrotoponymá ako významná časť slovinského kultúrneho dedičstva)

Príspevok sa zaoberá metodológiou zberu údajov a dokumentáciou mikrotoponymie (na

základe vizuálnych a zvukových záznamov) a lingvistickou analýzou toponým. Výskum názvoslovia sa robil v 13 spoločnostiach a v 153 obciach. Terénne práce sa vykonávali na základe predchádzajúcich archívnych prác a výskumných prác a týkali sa názvov domov a terénnych názvov.

Názvy domov tvoria geografické vlastné mená, ktoré označujú:

- obývaný alebo neobývaný dom s názvom ulice v obci (usadlosť/farma s pozemkom, dom bez pozemku, prídavné farmové budovy, verejné obecné budovy (napr. kostol, presbytérium, škola, krčma, hasičská stanica, atď.),
- názvy zachované na domoch a nehnuteľnostiach, dokonca aj keď sa pôvodní majitelia odsťahovali,
- názvy, ktoré sú súčasťou kultúrneho dedičstva/histórie obce.

Terénne názvy tvoria nesídlné vlastné geografické mená v rámci geografických názvov v užšom (toponymickom) a širšom (geonymickom) zmysle, ktoré označujú:

- časti zemského povrchu slúžiace na pestovanie plodín, pastviny, polia, sady, vinohrady, lúky, lesy (agronymá),
- vodné areály (hydronymá),
- menšie svahy a vrchy,
- chodníky,
- orientačné body.

Terénne názvy odrážajú geomorfologické, historické, biologické, geologické, spoločenské charakteristiky krajiny ako aj historický vývoj jazyka v určitej krajine.

Na záver výskumu bola vykonaná motivačná analýza miktrotoponým.

Motivačná analýza názvov domov

Názvy domov sú odvodené najmä od

- priezviska prvého vlastníka (*Klinar, Potočnik ...*),
- krstného mena prvého vlastníka (*Balont, Jernač, Matevžek, Šema; Jerca ...*),
- prezývky prvého vlastníka:
 - typického vlastníctva (*Vretena, Loden, Oštarija ...*),
 - typického jedla (*Štrukelj, Klobasa, Kašar, Zabela, Prata ...*),
 - typickej rastliny (*Smrekar, Podlipnik, Žavbla ...*),
 - typického zvieratá (*Volk, Komar, Zajček, Muren, Miška ...*),
 - psychologickej charakteristiky vlastníka (*Kobala, Ta dolgi ...*),
 - geografického pôvodu vlastníka (*Fovšaritnica, Alelojovka, Šentejte, Tajč ...*),
 - profesie vlastníka (*Kovač, Šuštar, Žnidar, Mlinar, Fadajinka, Skirar ...*),
 - spoločenského postavenia vlastníka (*Špan ...*),
 - pozície domu (*Na Skalci, Podgradovc, Mostar ...*),
 - funkcia domu (*Mežnarija, Šola ...*) atď.

Motivačná analýza terénnych názvov

Terénne názvy sú odvodené najmä od:

- polohy (*Zgornji/Srednji/Spodnji konec, Za krajem ...*),
- geomorfologickej charakteristiky (*Čelce, Ojstra peč, Zjavka, Galerije, Frtala, Vilice, Podplatasta skala ...*),
- typickej farby (*Črni vrh, Črni potok ...*),

názvov rastlín , (*Bukovlje, Pod Lipo, Brezovica, Hrinovec ...*)
názvov zvierat (*Junčevica, Jagnjevica, Petelinovec, Konjski britof, Gamsovskret, Medvehka ...*),
názvov architektonických objektov (*Zgornji bajer, Za mlinom, Skakalnica, Pri stogu, Pretvornik, Kapelica ...*, *Plac, Mala gasa ...*),
mien osôb (*Na Jernaškem, Pri Marijici, Petrovec, Boštjanov bošt, Mihovčev strmec, Martinček*),
mien vlastníkov domov (*Koničarjev travnik, Klofarjev graben ...*),
ľudskej aktivity (*Za Dolgo njivo, Streljavnica, Dekliški tomf, Mili pogled, Tam, kjer je ta mrtvi ta živega ubil ...*, *Žegnan studenec ...*).

Drago Kladnik: **The Gazetteer of Slovenian Exonyms** (Slovník slovinských exoným)

Slovník obsahuje 35 rozličných kategórií a zahŕňa viac než 5 000 najčastejšie používaných slovinských exoným. Spracovaný bol ako jeden z produktov výskumného projektu „Slovinské exonymá: Metodológia, štandardizácia, GIS. Zámerom bolo pomôcť ďalšej štandardizácii slovinských exoným a zlepšiť ich poznanie vo verejnom, profesionálnom a školskom používaní.

Štruktúra zoznamu:

Identifikačné číslo, slovinské exonymum, exonymum v genitíve, prídavné meno, endonymum, jazyk, lokalizácia (kontinent, oceán), lokalizácia (štát, more), sémantický typ, zemepisná šírka, zemepisná dĺžka, typ exonymizácie, status, odporúčaný spôsob použitia, alternatívne exonymum, podoby názvov uvádzané v rozličných atlasoch, exonymum v angličtine, francúzštine, nemčine, španielčine, ruštine, taliančine, chorvátčine, maďarčine, etymológia názvu, poznámka.

Odporúčané spôsoby používania exoným:

- A – povinné,
- B – odporúčané,
- C – menej odporúčané,
- D – neodporúčané alebo nepotrebné,
- E – nevhodné.

Online verzie slovníka a vysvetlenia k slovníku sú zverejnené na webových stránkach:

<http://giam.zrc-sazu.si/sl/zbirka/zemljepisna-imena#v>

<http://giam.zrc-sazu.si/en/zbirka/geographical-names#v>

http://www.gu.gov.si/si/delovnapodrocja_gu/projekti_gu/komisija_za_standardizacijo_zemljepi_snih_imen/publikacije/

<http://termania.net>

<http://ungegn.zrc-sazu.si/Downloads/THEGAZETTEEROFSSLOVENIANEXONYMS.aspx>

Maciej Zych: **The list of Polish geographical names of the world** (Zoznam poľských geografických názvov sveta)

Zoznam pripravila Komisia na štandardizáciu geografických názvov mimo územia Poľskej republiky. Vydal ho Hlavný úrad geodézie a kartografie r. 2013. Zoznam je dostupný na adrese

http://ksng.gugik.gov.pl/english/wpngs_en.php.

Pravidlá vytvorenia poľských geografických názvov sveta

zachovať názvy, ktoré sú zaužívané v poľskom jazyku a tvoria súčasť poľského kultúrneho dedičstva,

štandardizácia sa vykonáva s ohľadom na názvy menších geografických objektov z územi historicky spojených s Poľskom, ako aj pre početné objekty, pre ktoré poľské názvy, hoci často nie tradičné, sa považujú za užitočné, nahradenie starých názvov sú novými.

Definícia poľského exonyma

Poľské exonymum je názov aktuálne používaný v Poľsku v poľskom jazyku pre geografický objekt situovaný mimo poľského územia a odlišný v jeho grafickej podobe od štandardizovaného endonyma tohto objektu.

Vynechanie, doplnenie alebo preklad druhového označenia sa nepovažuje za rozdiel v podobe názvu, ale je transliteráciou alebo transkripciou originálneho názvu písanom v nelatinkovom písme.

Vynechanie alebo doplnenie diakritiky alebo predpony tvoriacej integrálnu súčasť názvu sa považuje za rozdiel v grafickej podobe (napr. Bogota namiesto Bogotá, Peru namiesto Perú).

Za kvázi exonymá sa považujú:

poľské geografické názvy cezhraničných objektov zodpovedajúce aspoň jednému endonymu používanému jednou z krajín, kde je príslušný objekt lokalizovaný, ale odlišujúce sa aspoň od jedného z týchto endoným (napr. v Poľsku sa používa francúzske endonymum La Manche, nie anglické endonymum English Channel),

poľské geografické názvy objektov s viac než jedným endonymom v oficiálnom jazyku alebo jazykoch príslušnej krajiny, ktoré sú identické s jedným z týchto názvov (napr. v Poľsku sa používa fínske endonymum Helsinki, nie švédske Helsingfors),

poľské geografické názvy objektov, ktorých oficiálne endonymá sa píše v nelatinkovom písme, sú identické s názvom písaným v jedinom latinizačnom prepise schválenom komisiou, najmä transkripciou alebo transliteráciou (napr. ruské endonymum Москва sa v poľskej transkripcii používa ako *Moskwa*, nie transliterovaná podoba Moskva),

poľské geografické názvy odlišné od oficiálnych endoným príslušného objektu iba prekladom alebo vynechaním druhového označenia (napr. Zatoka Alaska namiesto Gulf of Alaska).

Zo zoznamu boli vylúčené

názvy identické s originálnymi názvami:

Berlin, Amsterdam, Lombardia, Alaska, Tasmania, Niger,

názvy identické s podobami vytvorenými prostriedkami všetkých odporúčaných latinizačných metód (transkripcia a transliterácia)

Krasnojarsk [Krasnoyarsk] (Красноярск v ruštine), Lida (Ліда in Belarusian and Лида in Russian), Astana (Астана in Kazakh and Russian).

Poľská komisia pripravuje výber poľských názvov pre budovy a ostatné urbanistické objekty. Zoznam bude publikovaný ako príloha Oficiálneho zoznamu poľských geografických názvov sveta.

Dunja Brozović Rončević: **Toponomastic publications of the Adriatic Onomastic Research Centre of the University of Zadar** (Toponomastické publikácie Centra pre jadranský onomastický výskum Univerzity v Zadare).

V príspevku bol predstavený vedecký projekt schválený Ministerstvom pre vedu, vzdelávanie a šport, ktorého cieľom je toponymický výskum jadranskej oblasti. Súčasný toponymický korpus sa zbiera v teréne, v mieste výskytu. Do úvahy sa vzali aj historické názvy z archívov. Údaje sa zbierajú a prezentujú na modernej a historickej úrovni.

Dodnes sa robil výskum na ostrovoch Pag, Ugljan, Pašman, Vrgada, Murter, Kornati, Vir, Rivanj, Čiovo, Prvić, Zlarin, Kaprije, Žirje a Krapanj na súostroví Šibenik a Veliki Drvenik a Mali Drvenik na súostroví Trogir. Pripravuje sa výskum na ostrovoch Rab a Mljet a v okolí Zadaru.

Publikovalo sa šesť toponomastických monografií:

Toponymia ostrova Pašman,

Toponymia ostrova Ugljan,

Toponymia ostrova Vrgada,

Toponymia ostrova Murter,

Toponymia ostrova Pag,

Toponymia ostrovov Kornati.

Každá monografia je rozdelená do dvoch častí:

nelingvistický materiál, onomastické prostredie ostrova (geografia, história),

lingvistické a historické súbory

toponomastické mapy,

abecedný index dnešných toponým,

index a analýzy historických toponomastických záznamov,

lingvistický popis opísaného materiálu s charakteristikou lokálneho (ostrov) nárečia.

Na základe výskumu boli vytvorené digitálne toponomastické súbory:

takzvané nedôležité toponymické podoby, ktoré často obsahujú nanajvýš fascinujúce

nelingvistické a lingvistické informácie,

súbory dnešných geografických názvov,

údaje získané terénnym výskumom,

všetky zvukovo zaznamenané údaje, súbory historických názvov,

historické, archívne a katastrálne pramene.

Špeciálne prezentácie sú publikované na webovej stránke regionálnej skupiny

<http://ecseed.zrc-sazu.si/Papers.aspx>.

Záver a odporúčania 21. zasadnutia lingvisticko-geografickej regionálnej skupiny UNGEGN Východná, stredná a juhovýchodná Európa:

Zasadnutie uznalo význam geografických názvov a pozitívne výsledky a pokrok pri štandardizácii geografických názvov zúčastnených krajín. Záverom sa konštatovalo, že proces štandardizácie geografických názvov musí pokračovať.

Na zasadnutí sa konštatovalo, že po nasledujúcej konferencii OSN o štandardizácii geografických názvov v roku 2017 bude koordinovať činnosť regionálnej skupiny ďalšia krajina. Všetci zástupcovia krajín boli požiadaní oznámiť svoju ochotu prevziať koordináciu činnosti regionálnej skupiny do 1 mesiaca.

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Vydal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky v Geodetickom a kartografickom ústave Bratislava. Zostavil Sekretariát Názvoslovnej komisie ÚGKK SR. Vyšlo v r. 2015

ISSN 1335-0528